

Kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien opettaminen AMK- ja YAMK-koulutuksessa kollegapalaverin aiheena kansainvälisellä viikolla

5.12.2022

Seinäjoen ammattikorkeakoulu toteutti kansainvälisen viikon marraskuun kolmannella viikolla. Viikkoon sisältyi useita mielenkiintoisia tapahtumia ja tapaamisia. Viikko mahdollisti opiskelijoille kohdennettujen, mielenkiintoisten luentojen ja esitysten lisäksi innovatiivisia, kollegiaalisia tapaamisia eri maiden opettajien kesken. Kansainvälinen viikko oli oivallinen mahdollisuus vaihtaa tietoa hyviksi koetuista käytänteistä ja opetusmenetelmistä sekä ideoida yhdessä uusia tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät AMK- ja YAMK-opetuksessa erään palaverin aiheena

Eräs viikkoon sisältyneistä mielenkiintoisista palavereista koski kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien opettamista sosiaali- ja terveysalan YAMK-tutkinnoissa. Toivomus kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä koskevaan palaveriin oli tullut alun perin virolaiselta kollegalta. Palaverissa jaettiin kokemuksia erilaisista opinnäytetöiden ja kehittämistöiden toteutusmahdollisuuksista Suomessa ja Virossa. Koska kvantitatiiviset, tilastolliset menetelmät ovat tärkeitä yhteiskunnan kaikilla sektoreilla ja monen alan toiminnan seuranta, päätöksenteko ja ennakointi perustuvat erilaisiin seurantatietoihin sekä tilastollisiin menetelmiin, on tärkeää opettaa kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä sekä AMK- että YAMK-tutkintojen opiskelijoille.

Palaverissa pohdittiin yhdessä kvantitatiivisen aineiston keruumahdollisuuksia ja aineistojen keruuseen liittyviä haasteita. Todettiin, että ammattikorkeakoulussa opiskelevien ei ole aina mahdollista kerätä riittävän suuria aineistoja. Usein aihe opinnäytetyöhön tai kehittämistyöhön saadaan opiskelijan omalta työpaikalta ja tutkimuksen kohderyhmä saattaa olla pienehkö. Tällöin on tarkoituksenmukaista toteuttaa kokonaistutkimus, eikä ole järkevää käyttää otantamenetelmiä. Erilaiset otantamenetelmät käydään kuitenkin läpi opintojen aikana.

Opinnäytetyöprosessiin käytettävä aika on suhteellisen lyhyt, eikä se mahdollista laajojen kokeellisten tutkimusten toteuttamista, joissa tutkittaisiin uusien interventioiden vaikuttavuutta tai hyödyllisyyttä. Kvantitatiivinen tutkimus antaa kuitenkin opiskelijoille mahdollisuuden harjoitella tilastollisia aineistonkeruu- ja analysointimenetelmiä sekä tulosten esittämistä erilaisten tunnuslukujen avulla. Lisäksi he voivat opinnäytetöissään selvittää muuttujien välistä korrelaatiota ja hyödyntää mm. ristiintaulukointia.

Virolainen kollega kertoi, että heidän hoitotyön ja sosiaalialan opiskelijansa hyödyntävät aineistojen analysoinnissa Excel-ohjelmaa. Seinäjoen ammattikorkeakoulun hoitotyön ja sosiaalialan opinnäytetöiden kvantitatiivisen aineiston analysoinnissa hyödynnetään useimmiten sen sijaan Webropol-ohjelmaa ja IBM SPSS Statistics-ohjelmaa. Näiden ohjelmien opetuksesta on hyötyä, koska opiskelijat voivat harjoitella tilastollisten tunnuslukujen laskemista, jakaumien graafista esittämistä ja muuttujien vertailua sekä riippuvuuksien analysointia. Esimerkiksi hoitotyön opinnäytetyön aiheena voi olla sairaanhoitajien kokemukset omista tiedoistaan ja taidoistaan kivun hoitotyön toteuttamisessa ja tällöin voidaan toteuttaa kyselytutkimus laajalle kohdejoukolle ja hyödyntää mainiosti mm. likert-asteikollisia kysymyksiä. Laadukkaan kyselylomakkeen laatimisen lisäksi opiskelijat oppivat perusasioita tilastollisista menetelmistä ja voivat hyödyntää niitä mahdollisesti tulevaan työhönsä liittyvissä kehittämisprojekteissa tai jatko-opinnoissa.

Miksi kvantitatiivista tutkimusmenetelmää ei valita yhtä usein opinnäytetyön menetelmäksi kuin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää?

Hoitotyön ja sosiaalialan opiskelijat valitsevat opinnäytetyönsä aineiston keruu- ja analysointimenetelmäksi useimmiten kvalitatiivisen menetelmän, koska he haluavat opinnäytetyössään selvittää ja kuvata joko potilaiden, asiakkaiden tai ammattilaisten kokemuksia jostakin tietystä ilmiöstä. Myös eri yhteistyötahoilta saaduissa opinnäytetyöaiheissa toivotaan usein jonkin ilmiön tai toiminnan laadullista kuvaamista tai jonkin asiakasryhmän kokemusten kuvaamista. Tällöin halutaan saada esiin kaikki mahdolliset ilmiötä tai kokemusta kuvaavat nyanssit, eikä olla kiinnostuneita tulosten yleistettävyydestä.

Yhteisenä haasteena koetaan se, että opiskelijoilla esiintyy jonkin verran ennakkoluuloja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä kohtaan. Moni saattaa ajatella, että tilastollisten menetelmien hyödyntäminen on vaikeaa, jos heillä on ollut haasteita matematiikassa. Lisäksi epävarmuutta voi aiheuttaa se, että kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien opetus ei osu ajallisesti siihen kohtaan, jossa oman opinnäytetyön tai kehittämistyön aineiston analysointivaihe on ajankohtainen. Jos tutkimusmenetelmäopinnoista on kulunut pitkä aika, menetelmät ovat saattaneet unohtua.

Olisi kuitenkin hyödyllistä uskaltautua oman mukavuusalueen ulkopuolella ja opetella itselle haastavilta tuntuvia tutkimusmenetelmiä. Opiskelija ei jää opinnäytetyöprosessissaan yksin, vaan hän saa opinnäytetyöohjaajaltaan tukea ja konkreettista ohjausta.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, yAMK-yliopettaja, Kliininen asiantuntijuus
SeAMK

mari.salminen-tuomaala@app-staging.seamk.hion.dev